

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. II. Vniti beneficij onera, vt ante, explenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

RESPONSVM II.

Vniti beneficij onera, vt ante, explenda.

Quaritur de sensu clausulae expressae in literis vniois monasterij A. anno 1560. factae Episcopatu B. volumus autem quod propter vnionem, annexionem, & incorporationem huiusmodi diuinus cultus, ac solitus monachorum & ministrorum numerus in d. monasterio nullatenus minuatur, sed eius & conuentus praedictorum congrue supportentur onera consueta.

1. Res transeunt cum suo onere.

Res manent transeuntque cum suis oneribus c. pastoralis. X. de decimis. neque fructus dicuntur, nisi deductis expensis. l. fructus. & ibi DD. D. sol. mat. l. 1. C. de fructib.

2. Onera vt ante ita post vnionem explenda.

Porro generalis haec clausula est in omnibus vnionibus, vt onera ante incumbentia non minus post illas explentur. c. exposuisti. X. de praeb. c. si propter. de rescript. in 6. c. praesenti. de off. ordinar. in 6. vt enim non intelliguntur bona nisi deducto onere: l. mulier. D. de iur. dot. ita & ordo charitatis incipit a seipso: c. si non licet. 23. q. 5. c. cum in officijs. X. de testam. nimis, inquit lex praes. C. de seruitut. & aq. durum est ex tuis praedijs aquae agmen, sitientibus agris tuis, ad aliorum usum vicinorum propagari. ideoque ab vnito beneficio non permittitur auferri, quod ad curam fabricae, & congruam religiosorum, & sufficientem sustentationem, & onera illius requiratur. c. de monachis. c. avaritia. c. exstirpanda. X. de praeb. ita remperat Innoc. III. in c. apostolica. X. de donat. vt cui tribuitur, competens subsidium conferat; & cui tollitur, damna grauiam non infligat. quo etiam minus alterentur fundatorum voluntates. quod non nisi inquit Concilium Trid. s. 22. c. 6. ex iusta & necessaria causa fieri debet. adeoque ea discretione, vt

3. Vnio vt alijs prodesse, ita alij nocere non debet.

cooperiendo vnum altare, non discoperiatur alterum, vt dici confuevit. sed illius necessitati prouideri debet de eo quod alteri superest. d. c. praesenti. & sic in vnionibus vnito ante omnia portio congrua referuatur: postea, inquit Rebuffus tract. cong. port. n. 103. Papa reliquit fructum donat, & vni, et ibi prosequitur. Adeo quidem, vt & Concilium Trid. s. 23. c. 18. quamuis ad sanctissimam instituendum seminariorum causam permittit vniri, atque incorporari beneficiis simplicia, adiecit tamen clausulam, sine cultus diuini prauidicio, & in alio necessario casu s. 24. c. 15. ita tamen, inquit, vt tot superius, quae diuino cultui celebrando, ac dignitati ecclesiae commode valeant responderi. at hic solitum monachorum, multo magis taxatum, numerum minui vetat. siquidem taxatus numerus sine speciali Sedis apostolicae autoritate minui expressè prohibetur. c. cum accessissent. c. 21. ferrariensis. X. de cons.

cooperiendo vnum altare, non discoperiatur alterum, vt dici confuevit. sed illius necessitati prouideri debet de eo quod alteri superest. d. c. praesenti. & sic in vnionibus vnito ante omnia portio congrua referuatur: postea, inquit Rebuffus tract. cong. port. n. 103. Papa reliquit fructum donat, & vni, et ibi prosequitur.

Adeo quidem, vt & Concilium Trid. s. 23. c. 18. quamuis ad sanctissimam instituendum seminariorum causam permittit vniri, atque incorporari beneficiis simplicia, adiecit tamen clausulam, sine cultus diuini prauidicio, & in alio necessario casu s. 24. c. 15. ita tamen, inquit, vt tot superius, quae diuino cultui celebrando, ac dignitati ecclesiae commode valeant responderi. at hic solitum monachorum, multo magis taxatum, numerum minui vetat. siquidem taxatus numerus sine speciali Sedis apostolicae autoritate minui expressè prohibetur. c. cum accessissent. c. 21. ferrariensis. X. de cons.

Et singulariter quoad prouisionem Episcopatuum s. 24. c. 13. aliqua fructuum accessione tenues vult augeri; non monasteria vniri. quae sessio habita quidem fuit an. 1563. & sic post bullam d. vnionis; attamen eius ratio, vtique, quo minus cultus diuinus minuatur, in ecclesia intentione explicanda, magnum momentum adferre debet.

Ad cultum autem diuinum ioprimis pertinet numerus religiosorum praesertim sacerdotum. dum fundatores amplas facultates contulerunt, vt a multis ingiter pro illis sacrificia, & preces diu noctuque offerrentur. quae indeterminata obligatio, cum arbitrio boni viri remissa intelligeretur, censenda est determinata esse, seruata certa facultatum, & numeri religiosorum proportione, cum anno 1301 inuenitur religiosorum numerus, praeter laicos, taxatus ad 39. a Capi.

Capitulo generali Cisterciensi, ac deinde an. 1305. ex præcepto Benedicti XII. vt & in contrario Concilio Trid. s. 25. c. 4. huiusmodi determinationem in Synodis, & Capitulis generalibus fieri voluit. & valde anxie procedit d. c. 4. in imminutione sacrificiorum, ac missarum: vt consequenter eodem respicere oporteat, dum aliquid agitur, ex quo sequi possit imminutio numeri sacerdotum: adeoque & sacrificiorum, & officij diuini. sed & clausula verba, volumus vt cultus diuinus, & salus monachorum numerus nullatenus minuat; quia clara sunt, nec per alia relaxantur; omnino sunt sequenda: nec potest ab eis recedi. l. non aliter. 69. D. de leg. 3. præsertim auctis non parum post d. an. 1301. & 1305. eiusdem monasterij facultibus. d. c. cum accessissent. d. c. M. ferrar.

6. Eoque non minuetur.

7. In eo que clara clausula non distrahenda.

8. Congrua onerum supportio: extra taxati numerum, arbitraria.

9. Adiecta in gratiam vitiorum.

Porro illa verba, sed monasterij & conuentus pr. edictorum congruè supportentur onera consueti, arbitrium boni viri admittunt: sed extra numeri religiosorum taxationem pridem factam. vbi enim lex certa est, cessat arbitrium. l. non possunt. D. de legib. Menoch. de arbitrar. in proem.

Adiecta sunt autem illa, non, vt quidam perperam interpretantur, in gratiam Episcopatus, cui fit vitio; sed in gratiam monasterij, quod vititur, vt patet ex omnibus iuris locis supra citatis, quippe & sacri canones, vt in secularibus neminem volunt promoueri ad Ordines sacros, sine sufficienti ad sustentationem titulo; ita nec religiosos in aliquo monasterio suscipi; nisi qui congruè ex prouentibus ali possint: adeo seuerè, vt in monasterijs monialium, si penuriam paterentur, professionum adiecerint nullitatè. c. periculosa. s. sanè. de stat. regul. in 6. & nouissime Conc. Trid. de regular. c. 3. etiam in exemptis ab Ordinario numerum taxari voluerit; qui commo-

dè ali possit. vt hic taxatus est. Congruum autem dicitur, quod congruit, conuenit, competit, sufficit: & istis vocabulis vtuntur capitula, quæ supra citauimus: & plenius refert Rebuffus in tract. de cong. p. 4. quest. 1. n. 6.

Congruè ergo sustentandi sunt religiosi, secundum numerum taxatum, Ordinis & monasterij qualitatem, & statum suum. l. sed esse. s. 1. D. de usufruct. l. 1. §. in honorarijs. D. de var. cogn. l. quero. D. de iur. dot. c. non cogantur. dist. 41. vt dignitati ecclesiæ congruè respondeant. d. c. 15. s. 24. Trid. vtique ergo præter illorum alimentorum onera, & ea quæ rebus incumbunt; restauranda est & facta tecta seruanda fabrica, & ædificia monastica. quantum porro his congruat, spectat rursus arbitrium boni viri, & Concilium quidem Trid. s. 25. c. 8. vt de hospitalitate, quantum, inquit, per prouentus licebit. ita antiqui canones prouentuum quartam partem fabricæ; aliam quartam pauperibus assignabant. c. de redditibus. cum seqq. 12. q. 2. quæ etsi hodie non æquè obtineat; habet nihilominus etiam hodiernus stylus Curie Romanæ, vt in literis, quibus in commendam dignitates, aut monasteria dantur; inseratur clausula; vt commendatarij erogent in vsus pauperum quartam fructuum portionem. Azor. Inst. mor. p. 2. l. 12. c. 11.

D. Paulus hospitalitatem veteri obliuisci. ad Hebræos. c. 13. ad Tit. c. 1. & sacri canones, quos Gratianus conglomerat. dist. 42. c. offerentibus. 32. q. 7. c. quoniam. 16. q. 1. & c. volumus. dist. 89. c. quia. 12. q. 1. sed & regula S. Benedicti, sub qua est Ordo Cisterciensis, & hoc monasterium c. 53. adeoque & Concilium Trid. s. 25. c. 8. admodum desiderat exerceri hospitalitatis; inquit, officium; à sanctis patribus frequentè commendatum. & Clemens VIII. consil. an. 1394. incip. religiose. VIII. vbi

10. Quid congruum?

11. Pro statu monasterij & religiosorum.

12. Ex arbitrio boni viri.

13. Proportione prouentuum.

14. Quarta pauperum, fabricæ, &c.

15. Onere in primis hospitalitatis ex factis literis, & iure.

16. Regula S. Benedicti.

17. Concilio Tridentino.

18. Conf. Clæ. VIII.

vbi largitiones muerum in regularibus seuerè prohibuit, eleëmofinas tamen in pauperes, & hospitalitatem in peregrinos, exerceri omnino voluit: etiam *seruato*, inquit, *charitatis ordine*.

Verum quidem est, & Episcopo suam partem tribuendam; patrem illum pauperum, & hospitalium; adeoque & congruè dotatum esse oportere: sed illius pars olim vndique colligebatur, non ex vnico loco, & quartam suam habebat per totam diocesim. & verò quando per prouentus beneficij onera vniti, & illius cui vnitum est, non possunt simul congruè sustineri; potiore esse causam vniti, quam eius cui vnitum est, decisum per Senatus-consultum Allobrogum refert Anton. Faber in suo Codice l. 1. tit. 2. def. 52. Rebuff. vbi supra. 103. 104. vbi & plures citat. & apertè statuit Pius V. in bulla data Cal. nouemb. 1567. & d. lex præfes. adeoque & in reangusta, cum dos & Episcopatus, & monasterio non potest esse satis congrua; oportet alterum alterius onera portare; compati defectui, & fundatorum intentionem sequi, extra quam exigat necessitas. d. c. 6. f. 22. & in angustijs vndique se offerentibus recte dixit lauplenus l. 200. D. de reg. iur. quottis nihil sine captione inuestigari potest, eligendum esse quod minimum habeat iniquitatis: & captiorem interpretatur glossa iniquitatem: vt quando in rebus agendis nihil se offert, quod non habeat aliquid ex iniquo; tum id esse eligendum, quod à iuris tramite minus alijs recedat.

Congruam esse dotem & Episcopatus oportet. Ioannes XXII. erectis quatuor nouis Episcopatus in c. saluator. de præbend. in ex. traug. comm. singula quinque millia librarum turon. vnicuique, inquit, illarum, suisque Pontificibus dignitate, & onere, & circumstantijs alijs attentè pensatis, debere sufficere credimus.

Cardinales pro negotio erectionis nouorum Episcopatum Belgij deputati tria millia ducatorum singulis sufficere censuerunt. Paulus IV. singulis ea per separationes bonorum assignanda in Bulla vniuersali decreuerat: Pius IV. monasteriũ vniciens causatur quod per vnionem minus læderetur cultus diuinus, quam per bonorum separationem: cum ergo per hanc tantum lædi posset ad tria millia, quamuis à solo hoc monasterio desumi illa potuissent; non potest per illam amplius exigi: quia alioquin sic amplius læderetur: contra quam ait Pontifex. salua tamen monetæ mutata ad veterem valorem supputatione: iuxta quem iam tunc bona separari debet verba vnionis vniuersalia, vt dicitur indeterminatum sermone causa determinare. l. 5. & ibi Barthe. D. de administ. iur. l. cum pater. §. dalcif. D. de legat. 2. & in ambiguis antecedentia & consequentia, scilicet. Etã diãque ad interpretationem facere. l. heredes. 21. §. sed & si. D. Qui testam. fac. l. Iulian. §. prouide. D. Ad Maced. ibi. intelligendum ab initio sic accepisse.

RESPONSV. III.

De Vnionem reuocanda.

Quæsumus aliàs de dissolutione vnionum pro dotandis Episcopatus Belgij factarum, an, cum res permittit, latius licet quam eam fieri? in Consulta. can. de excep. Pralat. conf. 8. latius esse, censuimus; ob rationes antiquorum canonum super pluralitate beneficiorum curatorum, ac rehdentia, atque aliàs latorum: vt & diuersam professionem considerat. c. 10. f. 14. Concil. Triad. dum naturã lubentius volatilia ad sibi similia conueniunt. eccl. 27. in collatione: diuer-